

ΕΛΕΝΗ ΒΕΖΥΡΟΓΛΟΥ

Άγριο, γιασεμί

*Ο δρόμος της τιμής
είναι πάνω από το
δρόμο της αγάπης...*



ΤΙΤΛΟΣ: Άγριο γιασεμί
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Ελένη Βεζύρογλου
ΣΕΙΡΑ: Ελληνική λογοτεχνία
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Μαριάννα Σωκράτους
ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Εκδόσεις Έξη
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Εκδόσεις Έξη

Copyright © Ελένη Βεζύρογλου
Copyright © 2022 Εκδόσεις Έξη

ISBN: 978-618-5240-59-2

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν.2121/1993, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται η κατ' οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και γενικώς αναπαραγωγή, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση σε οποιαδήποτε μορφή και εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδόσεις Έξη
Λουίζης Ριανκούρ 13
11523 Αθήνα
Τηλ.: 211 4111078
www.ekdoseiseksi.gr
email: info@ekdoseiseksi.gr
facebook: Εκδόσεις ΕΞΗ

Ελένη Βεζύρογλου

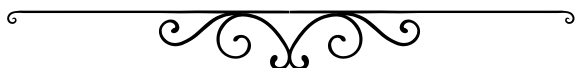
ΑΓΡΙΟ ΓΙΑΣΕΜΙ

Εκδόσεις Έξιν



*Στέρεσαν οι ελπίδες της Μακεδονίας για την ένωσή της με την ελεύθερη Ελλάδα κι ο αγώνας της γινόταν όλο και πιο θησοα-
γλέος, ροκανίζοντας το χρόνο της υποτέλειας. Ο πόθος της θλευτεριάς ζεπεταιγόταν σαν τ' άγριο γιασεμί στο άνυδρο χώμα της απερηπι-
σίας τους. Δρόσιζε τα φηλογιόμενα σπηλάχνα κι έδινε άρωμα στη θλαχτάρα τους.*

*Όμως η ζωή άνθιζε· ακόμη κι όταν κνη-
γίόταν με τις σκιές γύρω απ' τα χαηλάσματα του πύργου, ακόμη κι όταν έτρεχε ο θάνατος να την προηάβει σαστισμένος απ' την ορμή της νιότης... Μεσ στις άγριες μέρες, ο έρω-
τας ζήταγε το μερτικό του.*



ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εκεί που σμίγουν τα νερά του Βόρειου Αιγαίου με τη γη της Κεντρικής Μακεδονίας, λιάζεται ένας όμορφος ευλογημένος τόπος, η Χαλκιδική. Η γη χώνεται στο αφρισμένο κύμα σαν μύτη τρίαινας κι οι τρεις χερσόνησοι, της Κασσάνδρας, της Σιθωνίας και του Άθω, βιγλίζουν το πέλαγος άφθαρτες κι αιώνιες, με δάση πυκνά, βλάστηση οργιαστική που καταφορίζει ως τα παράλια, ελαιώνες απέραντους και καταπράσινους, και κρυσταλλένια νερά στους μικρούς παραμυθένιους όρμους.

Στην κεντρική ορεινή περιοχή ανηφορίζει ένα παρακλάδι της οροσειράς του Κισσού*, το βουνό του Προφήτη Ηλία, και στην προστατευτική αγκαλιά της νότιας πλαγιάς του, κουρνιαάζει μια κόρη των θρύλων, των νερών και των ανθέων, η Γαλάτιστα.

Απ' το υψόμετρο των τετρακοσίων εξήντα μέτρων, ατενίζει απλωμένο στα πόδια της τον κάμπο του Ανθεμούντα. Μια εύφορη πεδιάδα που χάνεται στον ορίζοντα, ακολουθώντας την κοίτη του ομώνυμου ποταμού, καθώς κυλά προς τη θάλασσα του

* Η αρχαία ονομασία του όρους Χορτιάτης.

Θερμαϊκού. Ένας τόπος που η ιστορία του, γοητευτική σαν παραμύθι, ξεκινά απ' την αρχαιότητα, κι η μοίρα τού όρισε πολλές φορές σημεία συνάντησης με τη δόξα και τη θυσία.

Στη βόρεια άκρη της Γαλάτιστας δεσπόζει μεγαλόπρεπος ο πύργος της. Ψηλός, παραλληλόγραμμος, χτισμένος με ντόπια γερή πέτρα και κουρασάνι*. Ατρόμητος στις επιδρομές των αγέρηδων και των στοιχειών του καιρού, στέκει ακλόνητο σημάδι αιώνων, με τη σκιά της Ιστορίας να πλανιέται στην γκρεμισμένη οροφή του και στα χαλάσματα των ερειπωμένων νερόμυλων που κείτονται στα πόδια του. Κοντά χίλια χρόνια υψώνει το σκουρόχρωμο επιβλητικό του ανάστημα πάνω απ' τις κεραμοσκεπές των σπιτιών και των αρχοντικών της Γαλάτιστας, αγναντεύοντας τις εκκλησιές και τα σχολειά της, τα σοκάκια και τις βρύσες της.

Η όψη του λιτή, στιβαρή, με πολλαπλές αντηρίδες** που ενισχύουν τους εξωτερικούς τοίχους και σηκώνουν το βάρος των τελευταίων ορόφων. Σημματίζουν κατακόρυφες εσοχές στις πλευρές του, σαν κάθετες κόχες, όπου το φως κρυφοπαίζει με τις σκιές, δημιουργώντας μια συνεχή εναλλαγή φωτεινών και σκιερών περιοχών.

Οι εποχές πέρασαν από πάνω του γεμάτες μυστή-

* Παραδοσιακό κονίαμα από ασβέστη, άμμο, νερό, τριμμένο κεραμίδι και τραγόμαλλο. Γνωστό απ' την αρχαιότητα για τις θερμομονωτικές του ιδιότητες.

** Υποστηρίγματα. Τοίχος που κτίζεται κάθετα προς κάποιον άλλον τοίχο, τον οποίο και στηρίζει.

ριο και περιπέτειες κι η όψη του, σημαδεμένη απ' το χρόνο, είναι σαν να μας μιλάει γι' αυτές. Η μοναδική του είσοδος ψηλά, πέντε μέτρα από το έδαφος, δηλώνει πως ήταν προσβάσιμος μόνο με ανεμόσκαλα ή με ξύλινη γέφυρα. Όταν υπήρχε κίνδυνος, την αφαιρούσαν, κι αυτό δυσκόλευε τις βλέψεις των εχθρών. Όσο για την περίπτωση πολιορκίας του, μια υπόγεια σήραγγα οδηγούσε μακριά απ' αυτόν, κι έβγαζε στην περιοχή της Αγίας Παρασκευής του κάμπου του Ανθεμούντα.

Στο εσωτερικό του είχε μια ξύλινη σκάλα που οδηγούσε σε μικρά δωμάτια. Οι στενές κάθετες σχισμές που είχαν για παράθυρα, εμπόδιζαν το φως του ήλιου να ορμήσει άπλετο κι άφηναν σκιερό το εσωτερικό του. Κάτω από τα σπλάχνα του κυλούσε με ορμή ένα υπόγειο ρέμα, κι απόδειξη της ύπαρξής του είναι ο ερειπωμένος νερόμυλος, που διασώζεται ακριβώς μπροστά στα πόδια του.

Σύμφωνα με τον τοπικό θρύλο, όταν χτίστηκε ο πύργος, τον περιέβαλλε ένα πυκνό αδιαπέραστο δάσος με θεόρατα έλατα, που τον καθιστούσαν απρόσιτο. Δέσποζε αγέρωχος και ανεμοδαρμένος, τυλιγμένος μυστήριο, σε μια τέτοια θέση, που ενώ όλοι τον έβλεπαν από μακριά, όταν πλησίαζαν, δεν μπορούσε κανείς να τον εντοπίσει.

Εκεί μέσα ζούσε εξόριστη η πριγκίπισσα Γαλάτεια. Περνούσε τις μέρες της στα μικρά μελαγχολικά δωμάτια, ακούγοντας τις θερααινίδες της να τραγουδούν για την αγάπη, κεντώντας και πλέκοντας με τις

χρυσοκλωστές και τα χρυσοκουβάρια τους. Άνοιγε ήσυχη το στενό παράθυρο και τάζε τα περιστέρια που γουργούριζαν τρώγοντας από το χέρι της. Και τις ζεστές καλοκαιριάτικες νύχτες, ένα γλυκόλαλο ανδρόνι πετούσε ως το παράθυρό της για να της τραγουδήσει.

Ένα πρωί, μια απ' τις θεραπαινίδες, κρατώντας το λαγήνι της και το πλεκτό της, κατέβηκε να πάρει νερό απ' τη βρύση στα υπόγεια του πύργου. Καθώς γέμιζε το λαγήνι, της ξέφυγε το κουβάρι της και κύλησε μέσα από τη σήραγγα, ως την πεδιάδα που τη λυμαίνονταν οι πειρατές. Οι αφορισμένοι βρήκαν το κουβάρι κι άδραξαν την ευκαιρία. Άρχισαν να το τυλίγουν κι εκείνο τους οδήγησε στον πύργο, που τον έψαχναν εδώ και καιρό. Τον λεπλάτησαν και πέρασαν απ' το μαχαίρι τους τις γυναίκες, μαζί και την πριγκίπισσα Γαλάτεια.

Ο χρόνος πάγωσε σ' εκείνα τα μικρά δωμάτια κι άφησε τα στοιχεία και τη φύση ανεξέλεγκτη να τυλίξουν τον πύργο. Λένε πως τις αφέγγαρες βραδιές, μες στην απόλυτη σιωπή, ακούγονται οι στεναγμοί της πριγκίπισσας και η κλαγγή των μετάλλων των σπαθιών και των όπλων.

Τη μυστηριώδη γοητεία του θρύλου της Γαλάτιστας τη συναγωνίζεται και η περιπετειώδης ιστορία της. Η περιπλάνηση στην ακλή των χρόνων φαντάζει εξίσου σαγηνευτική. Στο τέλος του βιβλίου, μέσα από λίγες σελίδες, σας παρασύρω σ' ένα σύντομο γοητευτικό ταξίδι στο χρόνο. Θα γνωρίσετε τούτη

τη γωνιά της μακεδονικής γης, στο οδοιπορικό της μέχρι την εποχή στην οποία κινούνται οι ήρωες του μυθιστορήματος.

Γαλάτιστα, Οκτώβρης 1907

Οι καταρράκτες του ουρανού άνοιξαν απόψε πάνω απ' το χωριό, που λούφαζε στριμωγμένο στα πόδια του πύργου. Μήτε ίχνος από φως δεν ξεχυνόταν απ' τα σφαιριστά παράθυρα των σπιτιών του κι έμοιαζε ναρκωμένο κάτω απ' τη μάνητα του νερού. Κανείς και τίποτε δεν θα μπορούσε να πείσει ζωντανό πλάσμα, άνθρωπο ή ζώο, να βγει αχάραγα και να πλανηθεί μες στις σκοτεινές ριπές της βροχής και τη λύσσα του ανέμου.

Κι όμως! Κάποια σκιά γλίστραγε στο στενό καλντερίμι, βουλιάζοντας σ' ένα σκοτάδι τόσο πηχτό, που θαρρείς και θα μπορούσαν να το ψηλαφίσουν τα δάχτυλα του χεριού. Απ' τ' αλαφροπάτημα φαινόταν γυναίκα, νέα γυναίκα, που μισόκρυβε το πρόσωπό της μ' ένα μάλλινο σάλι διπλωμένο σε δυο κατά*. Η βροχή κύλαγε σε χοντρά ρυάκια πάνω στη

* Από το τουρκικό kat (πτυχή). Διπλωμένο στα δύο.

μαύρη μουσαμαδιά, που την τύλιγε απ' το κεφάλι ως τον ποδόγυρο. Βάδιζε σκυφτή, βιαστική, σφίγγοντας πάνω της το αδιάβροχο. Το μήνυμα που 'χε κρυμμένο στον κόρφο της, έπρεπε να φτάσει απόψε στα χέρια του Λάμπρου. Μονάχα εκείνος είχε τον τρόπο να το στείλει στη Σαλονίκη, στον αδελφό της τον Μίλιο*.

Μια-δυο φορές κοντοστάθηκε κι έστρεψε πίσω το κεφάλι με υποψία. Οι καιροί ήταν πονηροί κι οι Τούρκοι πιότερο. Αν της τύχαινε κάτι και δεν έφτανε το μήνυμα στον Λάμπρο, όλα χάνονταν για τον Μίλιο. Έπρεπε, λοιπόν, να 'ναι προσεκτική και υποψιασμένη. Κανείς δεν φάνηκε να την ακολουθεί κι ηρέμησε το χτυποκάρδι της.

Ποιος να βγει όξω σε τούτον το χαλασμό; Μήτε τα στοιχειά του πύργου δεν κοτάν' να ξεμυτίσουν ένα τέτοιο βράδυ! σκέφτηκε κι ανάσαναν τα φυλλοκάρδια της.

Βυθισμένη στο προστατευτικό σκοτάδι τάχυνε το βήμα της. Γνώριζε καλά το καλντερίμι, θα μπορούσε να βαδίσει και στα τυφλά, δίχως να χάσει το δρόμο της.

Εκείνη κι ο Μίλιος είχαν μεγαλώσει με τον Λάμπρο μαζί, στο ίδιο σπίτι, και τον λόγιαζαν αδελφούς. Πρώτος είχε φύγει ο Μίλιος για τη Σαλονίκη, πριν από δύο χρόνια. Και πριν έναν περίπου χρόνο, κατά πώς τα βόλεψε στραβά η μοίρα, έφυγε μακριά

* Όνομα, υποκοριστικό του Μιχαήλ (Μιχαήλιος, Μίλιος).

τους κι ο Λάμπρος, επικηρυγμένος απ' τους Τούρκους για μια αποκοτιά του. Ο αφύς χαρακτήρας του είχε φέρει την κακιά στιγμή, όταν λιάνισε τα μούτρα του καινούργιου υπασπιστή του μαντέμ αγά*, του Οσμάν, κι έτσι βγήκε στα βουνά σε ελληνικό αντάρτικο σώμα. Πριν φύγει, την είχε ορμηνέψει να προσέχει τη Γαλάτεια του Μίλιου τους σαν τα μάτια της, κι αν χρειαζόταν ποτέ κάτι, να του μηνύσει, πηγαίνοντας χάραμα του Σαββάτου στον ερειπωμένο νερόμυλο στα πόδια του πύργου. Να μπαίνει και ν' ανάβει έναν δαυλό στο πίσω μέρος, μπρος στο γκρεμισμένο παράθυρο, εκεί που έπαιζαν όταν ήταν παιδιά. Κι ύστερα ν' αφήνει σημείωμα μες στη γούβα, που τη σκέπαζαν πετραδάκια και τσαλιά, κι ήταν κρυμμένη πίσω απ' τη στρογγυλή μυλόπετρα. Κι εκείνος κάθε που θα χάραζε Σάββατο, θα 'χε την έννοια του στο νερόμυλο, μη και δει φως στο παραθύρι του.

Και να που είχε έρθει η ανάγκη να ακολουθήσει τις ορμήνιες του. Απόψε του 'χε μήνυμα που αφορούσε τον αδελφό τους.

Αν αύριο δεν προλάβει ο Λάμπρος να το στείλει, χαλάει ολάκερη η ζωή του Μίλιου μας, σκέφτηκε και ο νους της πήγε στη Γαλάτεια, χλωμή και σκιαγμένη να την παρακαλάει με τα μάτια, χωρίς μιλιά, να το πάει στον πύργο όσο πιο γρήγορα βαστούσαν τα πόδια της.

Η μανία του νερού θαρρείς και κόπαζε σιγά-σιγά κι η νεαρή γυναίκα ένιωθε τα ραπίσματα της βροχής

* Οθωμανός αξιωματούχος που είχε τη διεύθυνση των μεταλλείων της Χαλκιδικής.

πιο μαλακά. Καθώς προσπέραγε τα τελευταία σπίτια του χωριού, ο στιβαρός όγκος του πύργου διαγράφηκε στο σκοτάδι. Ο αέρας φύσαγε στην γκρεμισμένη οροφή και σφύριζε, καθώς πέραγε ανάμεσα απ' τις πολεμίστρες, μ' έναν τρόπο που 'κανε τη γυναίκα ν' ανατριχιάσει. Ξαφνικά, ένας θόρυβος την έκανε να σταθεί. Δεν έμοιαζε με ήχο ανέμου που σέρνει πετραδάκια κι αναμοχλεύει τσαλιά. Κρύφτηκε βιαστικά πίσω από μια βελανιδιά. Στύλωσε τ' αφτί της και κράτησε την ανάσα της. Να 'τος! Ο ήχος ακούστηκε πάλι κι έμοιαζε με δυνατές πατημασιές, με ροβόλημα.

Τα μάτια της, συνηθισμένα τόση ώρα στην αφεγγιά, διέκριναν αίφνης την ψηλή αντρική φιγούρα με το τουρμπάνι, που ξεπρόβαλε μπροστά της σαν να την ξέρασε το σκοτάδι.

Τούρκος! ούρλιαξε το μυαλό της και πισωπάτησε τρομοκρατημένη, δίχως να προλάβει να πνίξει την κραυγή του φόβου που βγήκε απ' το λαρύγγι της. Έφερε το χέρι στο στόμα, μα ήταν αργά.

Ο άντρας την άκουσε και κοντοστάθηκε. Γύρισε αργά προς τη μεριά της και την κοίταξε ξαφνιασμένος. Εκείνη έκανε ακόμη λίγα βήματα προς τα πίσω κι ύστερα στράφηκε και όρμησε πανικόβλητη προς το χωριό. Τι δουλειά είχε ο Τούρκος εκεί τέτοια ώρα; Το μυαλό της θολωμένο, μαγκωμένο απ' το φόβο, δεν είχε το χρόνο να ψάξει πιθανή εξήγηση, παρά μόνο την έσπρωχνε να τρέξει, να φύγει!

Η μύτη απ' το παπούτσι της βρήκε μια προεξοχή της πέτρας. Σκόνταψε με φόρα και δεν μπόρεσε

να κρατήσει την ισορροπία της στο βρεγμένο γλιστερό καλντερίμι. Έπεσε χτυπώντας με δύναμη το γόνατο. Κύλησε στο πλάι κι η κραυγή του πόνου της ακούστηκε πάνω απ' το κροτάλισμα του νερού στις πέτρινες πλάκες. Η κουκούλα της μουσαμαδιάς ξέφυγε, το σάλι λύθηκε και μακριές καστανόξανθες μπούκλες χύθηκαν στις λασπωμένες πέτρες.

Ένα τσακμάκι άναψε. Κάποιος έσκυψε στο πληγωμένο της γόνατο που αιμορραγούσε, μουσκεύοντας τη σκισμένη μάλλινη κάλτσα. Το κορίτσι ανασπκώθηκε μ' ένα βογκητό και το κάλυψε τραβώντας πάνω του το φουστάνι. Η τρεμάμενη φλόγα φώτιζε το χλωμό της πρόσωπο με τα ευγενικά χαρακτηριστικά και τα μεγάλα αμυγδαλωτά μάτια, απ' όπου ανάβλυζαν ήδη χοντρά δάκρυα. Γεύτηκε την αλμύρα τους στην άκρη των χειλιών της. Κοίταξε έντρομη το κατακόκκινο τουρμπάνι, και τη στιγμή που 'νιωσε τον άντρα να τη σπκώνει σαν πούπουλο στους ώμους του, ούρλιαξε από πόνο και φόβο. Κι ύστερα λιποθύμησε, βούλιαξε σ' ένα σκοτάδι πυκνότερο απ' αυτό που τους τύλιγε.

Άγριο, γιασεμί

Ο δρόμος της τιμής είναι πάνω από το δρόμο της αγάπης.

Στερεύουν οι ελπίδες της Μακεδονίας για την ένωσή της με την ελεύθερη Ελλάδα. Ο αγώνας γίνεται όλο και πιο λυσσαλέος. Η πατρίδα ζητά από τα παλικάρια της να μην την αφήσουν να πέσει στα χέρια των Βούλγαρων που την ορέγονται και εκείνα τρέχουν στο πλευρό της. Αναμεσά τους και ο Μίλιος, που τα στήθη του γεμίζουν από τον πόθο της λευτεριάς και από την αγάπη του για τη Γαλάτεια, την πριγκίπισσα των παιδικών του χρόνων, που της έχει χαρίσει τη ζωή και την καρδιά του.

«Θα γυρίσω για 'σένα, για να σε κάνω γυναίκα μου», της είχε τάξει στα χαλάσματα του πύργου, εκεί που αντάλλαξαν το πρώτο τους φιλί. Όμως, η ζωή έχει άλλα σχέδια και για τους δύο. Η Γαλάτεια οφείλει να υπακούσει στο θέλημα του πατέρα της και να πάρει για άντρα της εκείνον που της επιβάλλει, υποτάσσοντας τον εαυτό της στα πρόχειρα της τιμής και της πατρίδας. Ο μόνος που μπορεί να τη γλιτώσει είναι ο Μίλιος, όμως το γράμμα δεν φτάνει ποτέ στα χέρια του, παρά μόνο σαν είναι πια πολύ αργά...

Μέσα στην αντάρα του ποσέμου, κάτω από τον ίσκιο του πύργου, μια αγάπη θα αψηφήσει τα ανθρώπινα. Σαν άγριο γιασεμί στο άνδρo κώμα θα απαιτήσει το μερτικό της. Όμως, τίποτα δεν κατακτιέται χωρίς θυσίες...

ΕΞΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΛ0069
ISBN 978-618-5240-59-2



9 786185 240592